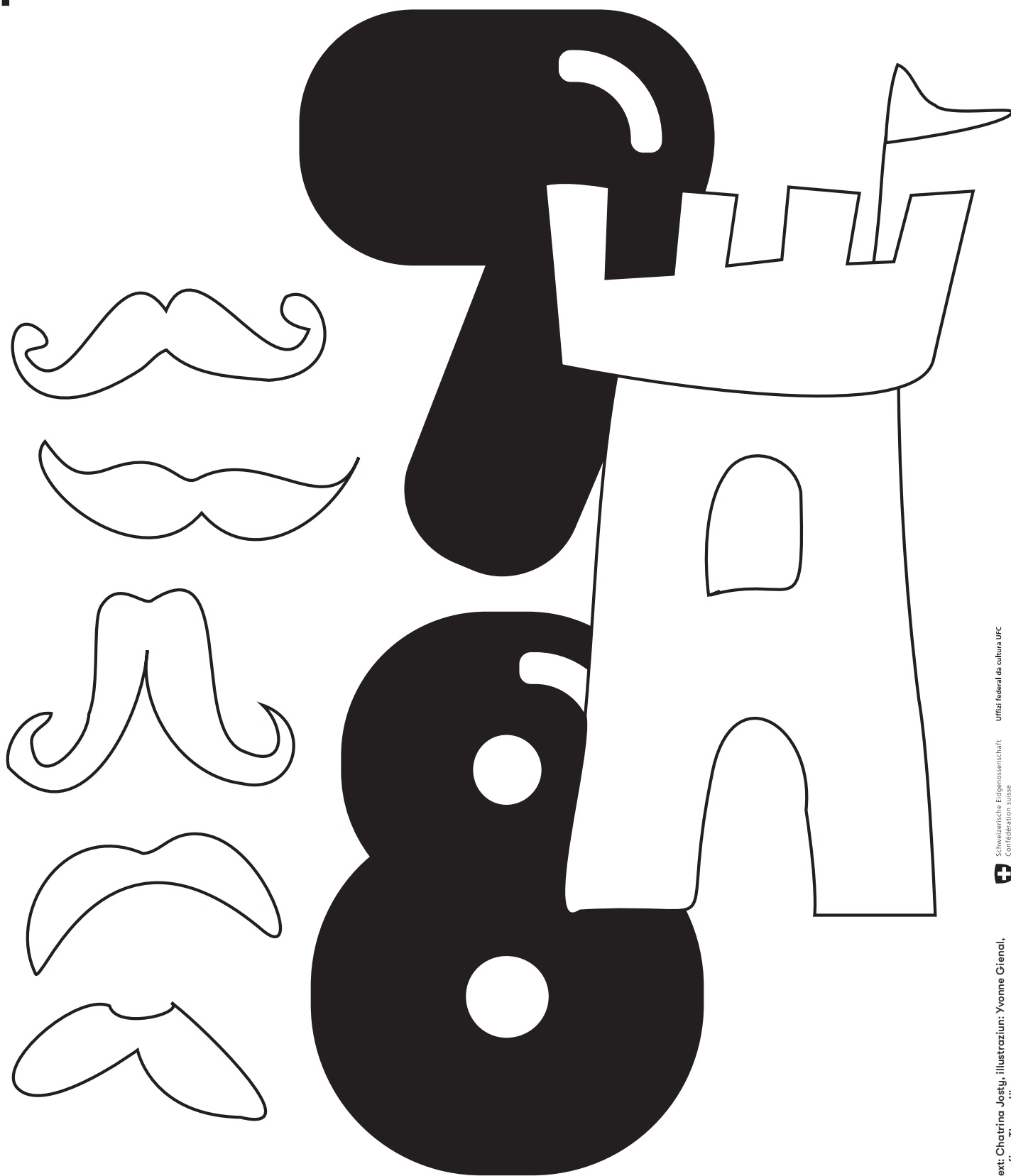

Oz èn igls Deis europeics digl patrimoni

SETTEMBER

Igls Deis europeics digl patrimoni

Tge sa zoppa davos las portas e la miraglia d'en casti? Tgi ò construia la tor da crap e scu vei ella or aint igl intern? Quant vigl è igl viaduct e pertge tigna el anc adegna?

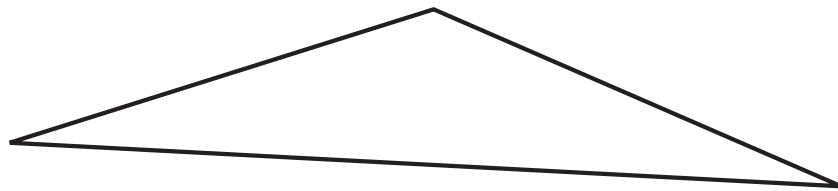
Castis, tors, viaducts e punts viglias ans pudessan rachintar bleras istorgias digl passo – schi els savesan discorrer ... Dar igl pled a tals monumaints, a chels patrimoni digl passo, chegl è l'idea digls Deis europeics digl patrimoni u per tudestg «Denkmaltage».

Igls Deis digl patrimoni dattigl ainten 50 paeis. An Svizra on els li mintgama la sagonda fegn d'emda da settember. Durant chels dus deis ast te la schanza da scuvreir igls scazis da pi bod e da neir a saveir lour istorgias e misteris.

Patrimonis impurtants aint igl Grischun èn per exaimpel las lengias

dalla Veiadafier retica dall'Alvra e digl Bernina. Chellas lengias da veiadafier mossan numnadaintg an tge moda e maniera geniala, tg'igls carstgangs on construia per exaimpel gio avant passa 100 onns las punts ed igls viaducts renumos. Per punts, veias e sendas vogl igl onn 2024 a caschung digls Deis europeics digl patrimoni. Igl motto è «colliia». Las colliaziuns – seian chegl lengias da veiadafier u veias – eran impurtantas per igl barat da roba. Persungas da differents lis èn neidas ansemen graztga allas colliaziuns ed uscheia ògl do puspe novas colliaziuns ed or da chellas magari er novs patrimoni e novs misteris ...

Tge colliaziuns e patrimoni tgi dat da scuvreir igls Deis europeics digl patrimoni ed igl program per unfants e carschias cattas te sen:
● www.kulturerbe-entdecken.ch

Quant viglia è la tia tgesa?

Tge è per tè en scazi da pi bod?

En monumaint so er esser ena statua d'ena persunga renumada.
Ast te gio via ena statua? Da tgi?

Per tge u per tgi construissas te ena statua?

Davainta detectiv:a da patrimoniis.

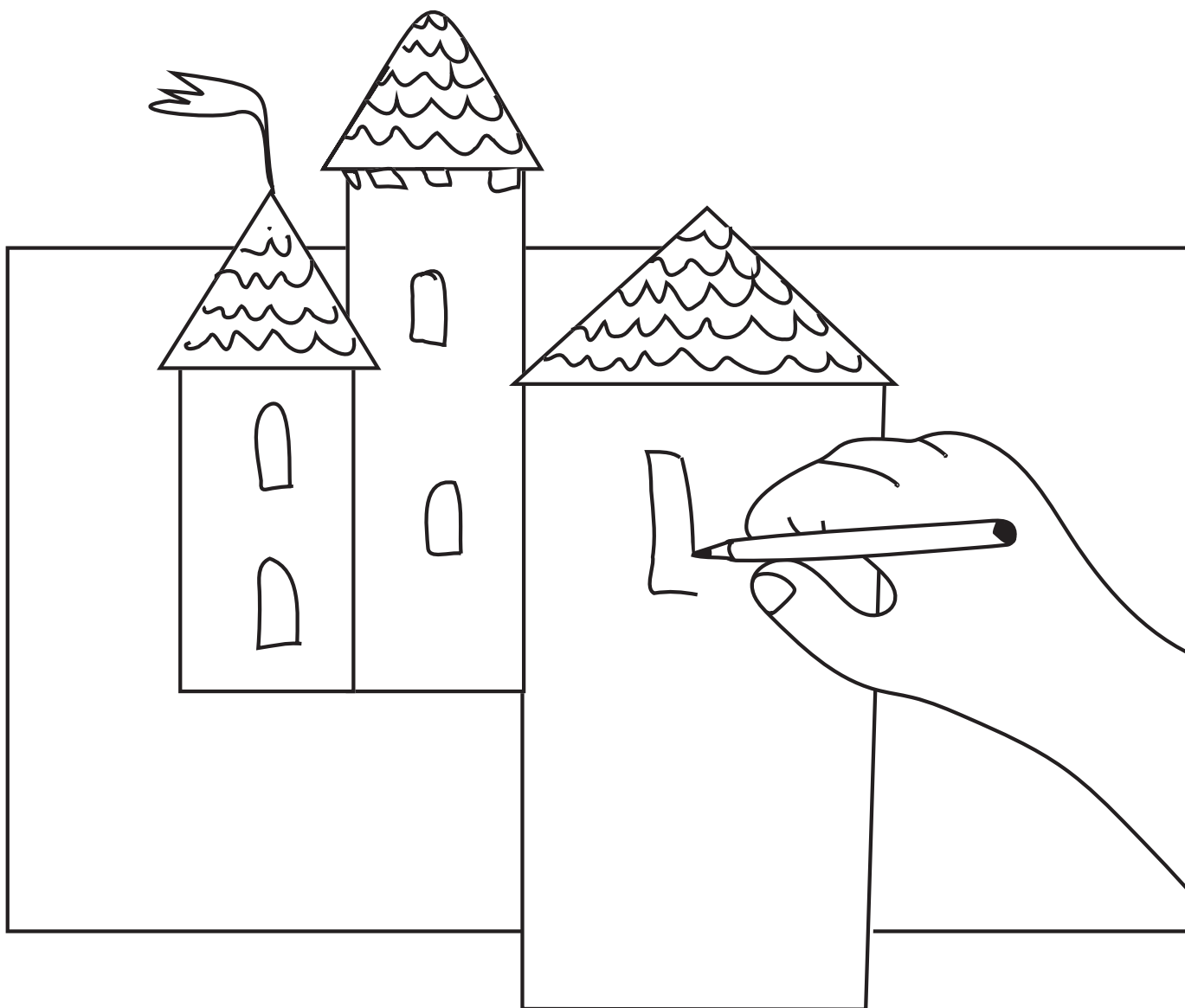
1

Peglia en bloc ed en risplei, en telefonign u en apparat da fotografar, en cumpogn u ena cumpogna e fò ena spassageda tras vischnanca. Varda giu bagn las tgesas viglias, las punts, las tors u igls castis (schi dat da chels) ed otras tgossas interessantas da pi bod. Tscherna egn da chels patrimoniis e dessegna u fotografescha el.

Amprova d'erueir:

- Quant vigl è igl ties patrimoniis?
- Quant impurtant è el?
- Per tgi è el impurtant?
- Pertge dattiglchel monumaint?
- Tge valeta veva el pi bod e tge valeta ò el oz?
- Ègl en bel monumaint?

Vo aint igl biro da turissem u dumonda ad ena persunga dalla tia vischnanca tgi canoscha fitg bagn tot chegl da pi bod. Fò ena curta descripziun digl ties monumaint.

Descripziun digl patrimoni

1

Quant vigl è igl ties patrimoni? _____

Quant impurtant è el? _____

Per tgi è el impurtant? _____

Pertge dattigl chel patrimoni? _____

Tge valeta veva el pi bod? _____

E tge valeta ò el oz? _____

Ègl en bel patrimoni? _____

Fò en patrimoni per palpar

2

Te dovras:

- models (varda las paginas suandontas)
- palpieri pi gross
- en risplei
- cola

Peglia en model, per exaimpel la baselgia. Dessegna ella cun risplei sen igl palpieri pi gross. Peglia ossa la cola e vo cun ella siva las lengias digl risplei. Lascha siier la cola. Cura tgi la cola è sitga, sast te sarar igls îgls e palpar las lengias da cola cun la detta.

Schi te fast tot igls patrimoniis cun cola (tot igls models), sast te far en gi ordlonder:

Lascha palpar igl ties cumpogn u la tia cumpogna igls maletgs. Cattan els or tge monumaint tg'els palpan?

